Lietas arhīva Nr. KA04-0139-22/8
ECLI:LV:RAT:2022:0207.11095007721.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2022.gada 7.februārī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija šādā sastāvā
tiesnese Ieva Kulagina
tiesnese Karīna Kazārova
tiesnese Daina Treija
rakstveida procesā apelācijas kārtībā izskatīja krimināllietu /pers. D/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā saistībā ar apsūdzētā /pers. D/ iesniegto apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2021.gada 7.septembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2021.gada 7.septembra spriedumu /pers. D/ atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 116.pantā, un sodīts ar brīvības atņemšanu uz vienpadsmit gadiem ar probācijas uzraudzību uz diviem gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta ceturto daļu soda termiņā /pers. D/ ieskaitīta aizturēšana un apcietinājums no 2021.gada 23.janvāra līdz 2021.gada 7.septembrim.

/pers. D/ piemērotais drošības līdzeklis – apcietinājums –atstāts negrozīts līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai.

No /pers. D/ valsts ienākumos piedzīta Juridiskās palīdzības administrācijas cietušajam /pers. E/ izmaksātā valsts kompensācija 2500 *euro* apmērā.

Spriedumā izlemts jautājums par lietiskajiem pierādījumiem, elektronisko dokumentu un par advokāta darba samaksas piedziņu no apsūdzētā.

[2] Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību ir iesniedzis apsūdzētais /pers. D/, lūdzot atcelt Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2021.gada 7.septembra spriedumu daļā par noteikto sodu, samazināt piespriesto brīvības atņemšanas un probācijas uzraudzības sodu.

Apelācijas sūdzību apsūdzētais pamato ar šādiem argumentiem.

Kopumā pirmās instances tiesa spriedumā ir objektīvi izvērtējusi lietas apstākļus, tomēr pārsūdz spriedumu daļā par tiesas piespriesto soda apmēru, jo tikai pēc iepazīšanās ar motivētu pirmās instances tiesas nolēmumu apzinājies, ka tieši viņa darbību rezultātā iestājās dzīvesbiedres /pers. F/ nāve. Visticamāk, notikuma dienā izdzertā alkohola daudzuma rezultātā neatceras notikušo. Apzinās, ka tas nav pamats viņa atbrīvošanai no atbildības. Izdarīto patiesi nožēlo un vaļsirdīgi atzīstās viņam inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā.

Apsūdzētais norāda, ka ar savām darbībām pēc noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas faktiski ir pieteicies par vainīgu, tāpēc lūdz to atzīt par viņa atbildību mīkstinošu apstākli saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktu, jo pirmās instances tiesa viņam noteikusi nesamērīgi bargu sodu.

[3] Krimināllietu tiesas kolēģijā saņemts apsūdzētā /pers. D/ aizstāvja Osvalda Svilāna iesniegums ar pielikumu, no kura redzams, ka 2022.gada 19.janvārī ir veikta valsts kompensācijas summas 500 *euro* apmērā samaksa. Maksātāja ir apsūdzētā māte /pers. H/. Aizstāvis lūdz tiesu saskaņā ar Krimināllikuma 47.pantu daļēju mantiskās kompensācijas atlīdzināšanu atzīt par /pers. D/ atbildību mīkstinošu apstākli.

[4] Rīgas Pārdaugavas prokuratūras prokurore Renāte Šešera ir iesniegusi rakstveida viedokli par apsūdzētā /pers. D/ apelācijas sūdzību.

Prokurore norāda, ka apelācijas sūdzībā izteiktais lūgums saskaņā Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto atzīt par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli ir nepamatots, jo pirmās instances tiesā apsūdzētais /pers. D/ savu vainu viņam celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 116.panta neatzina.

Prokurore uzskata, ka apsūdzētā apelācijas sūdzība ir noraidāma, jo tajā nav minēts neviens jauns apstāklis, kāpēc būtu mīkstināms apsūdzētajam noteiktais sods, ko jau nebūtu ņēmusi vērā un savā spriedumā izvērtējusi pirmās instances tiesa, tāpēc Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2021.gada 7.septembra spriedums atstājams negrozīts.

[5] Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija atzīst, ka atbilstoši Kriminālprocesa likuma 559.panta ceturtās daļas 1.punkta, piektās daļas, 561.[1]panta pirmās, otrās daļas un Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 12.panta pirmās daļas nosacījumiem lieta iztiesājama rakstveida procesā.

Lietā tiesas noteiktajā termiņā nav saņemts procesā iesaistīto personu lūgums par lietas izskatīšanu mutvārdu procesā, kā arī procesā iesaistītās personas nav pieteikušas noraidījumu tiesas sastāvam vai atsevišķai tiesnesei.

Krimināllietu tiesas kolēģija uzskata, ka, iztiesājot krimināllietu apelācijas instances tiesā rakstveida procesā pēc lietā esošajiem materiāliem, netiek pārkāptas kriminālprocesā iesaistīto personu tiesības uz taisnīgu tiesu.

Motīvu daļa

[6] Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija, pārbaudot krimināllietas materiālus, izvērtējot apsūdzētā apelācijas sūdzībā

norādītos argumentus, apsūdzētā aizstāvja iesniegumā norādīto lūgumu un ņemot vērā prokurores rakstveida viedokli, uzskata, ka Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2021.gada 7.septembra spriedums ir atceļams daļā par /pers. D/ noteikto sodu par Krimināllikuma 116.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu. Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstājams negrozīts.

[7] Pirmstiesas kriminālprocesā un iztiesāšanas laikā pirmās instances tiesā apsūdzētais /pers. D/ savu vainu viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 116.pantā, neatzina. Pirmās instances tiesa atzina par pilnībā pierādītu apsūdzētā /pers. D/ vainīgumu viņam inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā pēc Krimināllikuma 116.panta, ko apsūdzētais, iesniedzot apelācijas sūdzību, nav apstrīdējis.

Tiesas kolēģijas ieskatā ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2021.gada 7.septembra spriedumu apsūdzētais /pers. D/ likumīgi un pamatoti notiesāts par noziedzīga nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 116.pantā, izdarīšanu.

[8] Tiesas kolēģija uzskata, ka, nosakot apsūdzētajam /pers. D/ sodu, pirmās instances tiesa ir ņēmusi vērā Krimināllikuma 46.pantā paredzētos soda noteikšanas vispārīgos principus un Krimināllikuma 35.pantā noteikto soda mērķi, ir izvērtējusi apsūdzētā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu un apsūdzētā personību, viņa atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

[8.1] Tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otrās daļas prasībām, nosakot apsūdzētajam /pers. D/ soda veidu par Krimināllikuma 116.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, ir ņēmusi vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību.

Pirmās instances tiesas spriedumā pareizi norādīts, ka atbilstoši Krimināllikuma 7.panta piektās daļas nosacījumiem /pers. D/ izdarītais noziedzīgais nodarījums klasificējams kā sevišķi smags noziegums, proti, /pers. D/ ar tiešu nodomu un apzināti prettiesiskām darbībām ir vērsies pret vissvarīgākajām indivīda tiesībām – tiesībām uz dzīvību, kā rezultātā ir iestājušās neatgriezeniskas sekas – /pers. F/ nāve.

Krimināllietu tiesas kolēģijas ieskatā Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2021.gada 7.septembra spriedumā pareizi atspoguļotas un pietiekami izvērtētas apsūdzētā /pers. D/ personību raksturojošās ziņas, tai skaitā norādīts tas, ka apsūdzētais strādāja VAS "/nosaukums//nosaukums/", neprecējies, apgādājamu personu nav, iepriekš netiesāts. Saskaņā ar 2021.gada 13.maija ambulatorās tiesu psihiatriskās ekspertīzes atzinumu numur 02.02-04/5677/3032 /pers. D/ atzīstams par pieskaitāmu, viņam ir organiski personības traucējumi ar alkohola atkarību un varētu būt atmiņas traucējumi par notikumu apstākļiem, kas saistīti ar iepriekšēju alkohola lietošanu (lietas 1.sējuma 163. – 166.lapa).

Krimināllietu tiesas kolēģija, ņemot vērā apsūdzētā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu un lietā iegūtās ziņas par apsūdzētā personību, uzskata, ka pirmās instances tiesa, lai sasniegtu soda mērķi, par apsūdzētajam /pers. D/ inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu noteica atbilstošu soda veidu – brīvības atņemšanu, piemērojot papildsodu – probācijas uzraudzību.

[8.2] Nosakot apsūdzētajam /pers. D/ soda mēru, pirmās instances tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 47.pantu viņa atbildību mīkstinošus apstākļus nekonstatēja.

[8.2.1] Apelācijas instances tiesa ņem vērā Senāta atziņas par to, ka Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktā norādītais atbildību mīkstinošais apstāklis ir konstatējams tikai tajā gadījumā, ja pastāv visi trīs šajā punktā norādītie elementi, proti, noziedzīgā nodarījuma izdarītājs pieteicies par vainīgu, vaļsirdīgi atzinies un nožēlojis izdarīto. Ja noziedzīgo nodarījumu izdarījusī persona nav pieteikusies par vainīgu, taču savu vainīgumu inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā vaļsirdīgi atzīst un nožēlo izdarīto, tiesa var lemt par šāda apstākļa atzīšanu par atbildību mīkstinošu saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu (*Senāta Krimināllietu departamenta 2021.gada 16.novembra lēmums lietā Nr.SKK-126/2021*).

Pārbaudot krimināllietas materiālus, tiesas kolēģija ir pārliecinājusies par to, ka apsūdzētais pirmstiesas kriminālprocesa laikā un pirmās instances tiesā savu vainu viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā pēc Krimināllikuma 116.panta neatzina. Savukārt apelācijas sūdzībā /pers. D/ norāda, ka izdarīto patiesi nožēlo un vaļsirdīgi atzīstās viņam inkriminētajā noziedzīgajā nodarījumā, kā arī uzskata, ka ar savām darbībām pēc noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas faktiski ir pieteicies par vainīgu.

Tiesas kolēģija norāda, ka lietas materiālos nav ziņu par to, ka /pers. D/ uzreiz pēc izdarītā noziedzīgā nodarījuma pieteicās par vainīgu, tāpēc tas nav atzīstams par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē. Un tomēr, ņemot vērā to, ka /pers. D/ ir vaļsirdīgi atzinies un nožēlo izdarīto, tiesas kolēģija atzīst par iespējamu saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otrajā daļā noteikto šo apstākli atzīt par apsūdzētā /pers. D/ atbildību mīkstinošu apstākli.

[8.2.2] Attiecībā uz lietā iesniegto maksājuma orderi, no kura redzams, ka ir veikta valsts kompensācijas summas 500 *euro* apmērā samaksa, un apsūdzētā aizstāvja lūgumu saskaņā ar Krimināllikuma 47.pantu daļēju mantiskās kompensācijas atlīdzināšanu atzīt par /pers. D/ atbildību mīkstinošu apstākli, tiesas kolēģija konstatē sekojošo.

No lietas materiāliem redzams, ka ar Juridiskās palīdzības administrācijas 2021.gada 11.jūnija lēmumu nolemts izmaksāt cietušajam /pers. E/ valsts kompensāciju 2500 *euro* apmērā (lietas 1.sējuma 148., 149.lapa). Ar pirmās instances tiesas spriedumu šī kompensācija piedzīta no apsūdzētā /pers. D/.

Apelācijas instances tiesai iesniegtais maksājuma orderis apliecina daļēju cietušajam /pers. E/ izmaksātās valsts kompensācijas atmaksu, tiesas kolēģija to ņem vērā un vērtē pozitīvi. Tomēr šis apstāklis nevar būt par pamatu tā atzīšanai par apsūdzētā /pers. D/ atbildību mīkstinošu apstākli Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 3.punkta izpratnē, jo kompensācijas samaksu apsūdzētā māte /pers. H/ ir uzsākusi apsūdzētā vietā, to atlīdzinot valstij, nevis pašam cietušajam /pers. E/, turklāt atlīdzinātie 500 *euro* ir tikai piektā daļa no kopējās kompensācijas summas.

[8.2.3] Tiesas kolēģija secina, ka saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12. un 15.punkta nosacījumiem pirmās instances tiesa pareizi konstatēja divus apsūdzētā /pers. D/ atbildību pastiprinošus apstākļus – noziedzīgais nodarījums izdarīts alkohola ietekmē un noziedzīgs nodarījums, kas saistīts ar vardarbību, izdarīts pret personu, ar kuru noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir vai ir bijis pastāvīgās intīmās attiecībās un ar kuru noziedzīgā nodarījuma izdarītājam ir kopīga (nedalīta) saimniecība.

[8.2.4] Augstākās tiesas 2007./2008.gada apkopojumā par apgabaltiesu kā pirmās instances tiesas un Augstākās tiesas Krimināllietu tiesu palātas kā apelācijas instances tiesas sodu piemērošanas praksi izteikts viedoklis, ka soda piemērošanai jābūt individualizētai. Konstatētie atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi nav ignorējami. Pie soda noteikšanas izvērtējama ne tikai atbildību mīkstinošu apstākļu esība un to skaits, bet arī to saturs un nozīmīgums. Pastāvot atbildību mīkstinošiem apstākļiem, noziedzīgu nodarījumu izdarījušajai personai var piemērot vieglāku sodu salīdzinājumā ar sodu, kas būtu piespriežams, attiecīgajiem atbildību mīkstinošiem apstākļiem nepastāvot.

Ņemot vērā to, ka /pers. D/ ir konstatēts viens atbildību mīkstinošs apstāklis un divi atbildību pastiprinoši apstākļi, tas ņemams vērā pie soda noteikšanas apsūdzētajam.

Tiesas kolēģija uzskata, ka apsūdzētajam /pers. D/ ir pamats samazināt ar pirmās instances tiesas spriedumu noteiktā brīvības

atņemšanas soda mēru par trim mēnešiem, savukārt atbilstoši apsūdzētā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturam papildsoda – probācijas uzraudzības – laiks atstājams negrozīts, lai pēc pamatsoda izciešanas iesaistītu notiesāto sociālās uzvedības korekcijas un sociālās rehabilitācijas pasākumos.

[9] Krimināllietu tiesas kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesas spriedums atceļams daļā par /pers. D/ noteikto sodu par Krimināllikuma 116.pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, nosakot /pers. D/ pamatsodu – brīvības atņemšanu uz desmit gadiem deviņiem mēnešiem, piemērojot papildsodu – probācijas uzraudzību uz diviem gadiem, pārējā daļā Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2021.gada 7.septembra spriedumu atstājot negrozītu.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 563.panta 1^1.daļas 2.punktu un Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 12.panta pirmo daļu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija

nosprieda

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2021.gada 7.septembra spriedumu atcelt daļā par apsūdzētajam /pers. D/ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 116.panta.

/pers. D/ par noziedzīga nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 116.pantā, izdarīšanu sodīt ar brīvības atņemšanu uz desmit gadiem deviņiem mēnešiem ar probācija uzraudzību uz diviem gadiem.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt desmit dienu laikā kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā Krimināprocesa likuma 574. un 575.pantā paredzētajos gadījumos, iesniedzot sūdzību vai protestu Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijā.

Tiesnese	Ieva Kulagina
Tiesnese	Karīna Kazārova
Tiesnese	Daina Treija